

Historie maturitní zkoušky na gymnáziích

RNDr. Dag Hrubý, M. M. (B. M.)
edukátor transmisivní industriální školy
starý, empiricky protřelý praktik dávnoletého receptu

MFF UK Praha, 17. června 2013

hruby@gymjev.cz

Hrubý, D.: Post-sametová maturita. *Listy*, 43, 2013, č. 3.

Hrubý, D.: Kurikulární reforma přišla pozdě. *Pedagogická orientace*, 21, 2011, č. 4.

Naše doba

Jsme nuceni přijímat hodnotové systémy postindustriální civilizace, zatímco v srdci nám zůstávají hodnoty sdílené našimi předky. To je klíčový konflikt naší doby.

Zdroj: Evropa za časů cholery. LN sobota 5. ledna 2013, Pavel Kalina, kunsthistorik

Konkurenceschopnost

Konkurenceschopnost je jak boží milost. Člověk ji buď má, anebo nemá. Ti, kdo mají, budou spaseni. Ti však, kdo zhřešili nekonkurenceschopností, budou zatraceni.

Ricardo Petrella

SOUVISLOSTI

Maturita (teoretický základ chybí)

Průcha, J.: *Moderní pedagogika*. Praha, Portál 2013, 5. aktualizované a doplněné vydání. Ø

Průcha, J. (ed.): *Pedagogická encyklopedie*. Praha, Portál 2009.

Kalhous, Z., Obst, O.: *Školní didaktika*. Praha, Portál 2002. Ø

Skalková, J.: *Obecná didaktika*. Praha, Grada 2007

Morkes, F.: *Historický přehled postavení maturitní zkoušky a analýza jejich funkcí*. Praha, ÚIV 2003.

Co dnes chybí českému pedagogickému výzkumu? (přes řadu úspěchů)

- důsledná koordinovanost
- neprovádí se empirické výzkumy ke společensky závažným problémům
- chybí širší zapojení do mezinárodních projektů
- nízká publikační činnost v zahraničních časopisech, čeští pedagogové až na výjimky nevystupují na mezinárodních konferencích, nebývají voleni do výborů mezinárodních vědeckých organizací a do redakčních rad mezinárodních vědeckých časopisů, nejsou zváni k hostování na zahraničních univerzitách a ústavech

Zdroj: Průcha, J.: *Moderní pedagogika*, str. 448-449

Kompetence

Kaščák, O., Pupala, B.: *Škola zlatých golierov. Vzdelávanie v ére neoliberalizmu*. Praha, Slon 2012, str. 119-122

Kukal, P.: Klíčové kompetence. Pedagogický web www.stolzova.cz

K čemu to budu potřebovat?

Otázky typu „K čemu budu v životě potřebovat diskriminant kvadratické rovnice?“ jsou pro mě irelevantní. „K čemu je nějaké vědy prakticky potřeba, to ptá se střízlivě lidstvo i jednotlivec na malém stupni kultury, kde je zájem pouze o hmotné potřeby. Čeho každý absolvent střední školy potřebuje, jest, aby se dovedl oholit, a tomu se na střední škole nenaučí.“, (Zdroj: PhDr. Vladimír Buben, str. 39, Čapek, E. :100 hlasů o reformě, Praha 1930)

Bitva na Vítkově, Splav, Jezevec

Kdo je super?

Lidové noviny 17. 3. 2006.

Rozdíl v inteligenci a nerovnost ve vzdělávání

„horké téma“ moderní pedagogiky

Je inteligence vrozená nebo se dá učením, zkušenostmi, sociální interakcí výrazně měnit? (N)

Václav Příhoda na H. Harison Technical High School v Chicagu v září 1923.

Šetření **I. Švandy** (1989), soubor 3162 žáků, Gy - IQ 116 -119, SOŠ - IQ 99 -106, SOU- IQ 88-94. Tyto výsledky korelovaly s úrovní jejich vzdělávacích výsledků a byly ve výrazném vztahu k rodinnému prostředí (rodice Gy 53 % VŠ, SOU 8,4 % VŠ). U nás nejsou prováděny výzkumy inteligence žáků a jejího vztahu k sociokulturním a socioekonomickým parametrům rodin a jejich důsledků pro vzdělávací výsledky žáků. Naše společnost se stále více diferencuje sociálně a tím se zřejmě více diferencují i „učební předpoklady“ žáků z různých sociálních vrstev.

Arthur Jensen (1969), **teorie deficitu**, velká část intelektových schopností jedince je vrozená, na intelektový rozvoj žáka nemá školní vzdělávání tak významný vliv

Buď skutečně existují inteligenční a jiné difference mezi lidmi a vzdělávání tomu musí být přizpůsobeno, nebo tyto rozdíly neexistují a pak mohou být všichni vzdělávání stejným způsobem.

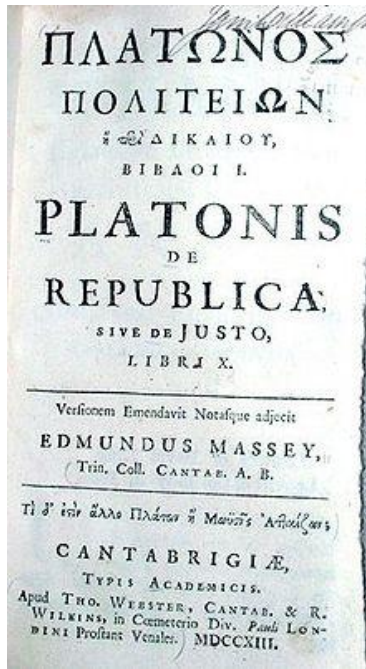
Christopher Jenks (1975, Inequality) „běžně sdílené přesvědčení, že zavedení jednotné školy vytváří rovné vzdělávací šance pro všechny děti, je mylné“ (genotyp vysvětluje asi 45 % variance IQ, vliv prostředí asi 35 %, vzájemné působení 20 %). Školní vzdělávání má malý vliv na vyrovnávání rozdílů mezi lidmi.

J. B. Watson (Behaviorism, 1937) „Dejte mi tucet nemluvňat...“

B. Bernstein, **jazykový deficit**, rozvinutý kód, omezený kód, od 60. let, platí to pro české děti?

1. ÚT
2. ÚT
3. ÚT

Ἀκαδήμεια - Academia Platonica

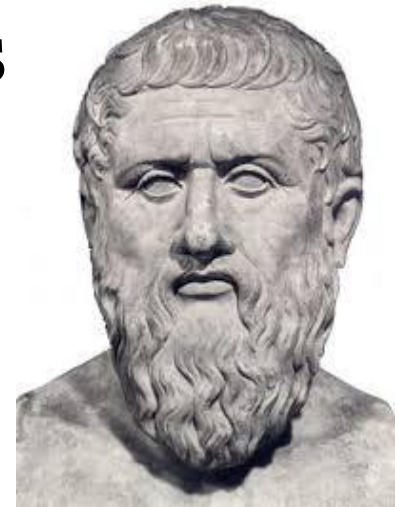

Ἀκάδημος – Akademos

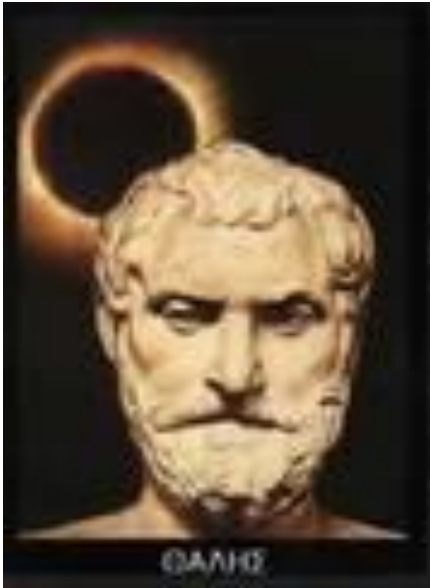
387 πρ. ν. λ. – 2013

2400

529 Justinian

MILÉTSKÁ ŠKOLA

Thalés

(asi 624 – 545 př. n. l.)

28. květen 585 př. n. l.

Oficiální den zrodu evropské vědy i filosofie

„Ty si myslíš Thaléte, že poznáš, co je na nebi, když nejsi s to,
abys viděl, co je před tvýma nohama?
(posměch thrácké služky , když Thalés, zkoumaje hvězdy a hledě vzhůru, spadl do jámy)

Platón v *Theaitétu* rozvíjel na pozadí této epizody své sókratovské úvahy o filosofech, kteří „nedovedou sbalit své ložní prádlo“ a zdají se proto ostatním „přihlouplí“, a uváděl, že se tento posměch vztahuje na všechny, kdo se filosofií zabývají . V nové době pak Hegel připojil k této tradiční výtce klasickou repliku: „Lidé se takovým posmívají a mají tu výhodu, že jim to filosofové nemohou vrátit; lidé ale nechápou, že se filosofové smějí **jim**, kteří ani nemohou spadnout do jámy jen proto, že v ní jednou provždy leží a nejsou s to pozvednout svůj zrak k tomu, co je nad nimi“

Ivo Tretera (*1923, profesor dějin filosofie FF UK Praha), *Nástin dějin evropského myšlení. Od Thaléta k Rousseauovi*. Praha, Paseka 1999

Sofisté

Athénská demokracie, 5. století př. n. l.

I prostí řemeslníci museli nyní promlouvat nejen na běžných politických shromážděních, ale třeba i v těch nejvyšších orgánech státní moci a justice. Vznikla proto společenská poptávka hlavně po znalostech z oboru řečnictví i po celkovém minimu všeobecných vědomostí, jaké jsou k takové činnosti nutné.

Na tuto poptávku pohotově reagovali **sofisté** – potulní učitelé moudrosti, kteří každému, kdo zaplatil, nabízeli snadné a rychlé vyškolení ve třech dovednostech: **myslit**, **mluvit** a **jednat**, a hlavně pak, jak si má počínat, aby ve své veřejné činnosti dosáhl úspěchu.

- nebývalá a záslužná demokratizace vzdělání
- výsady aristokracie a bohatých dostupné téměř všem
- z druhé strany zpovrchnění vzdělanosti, pěstování mělkého osvětářství
- vše popularizovat, podávat „po lopatě“, jen aby každý všemu rozuměl
- výsledkem nedovzdělanost, diletanství
- ústup od hlubšího pohledu na věc
- relativizace pravdy a mravních hodnot

Ivo Tretera (*1923, profesor dějin filosofie FF UK Praha)

Nástin dějin evropského myšlení. Od Thaléta po Rousseauovi. Praha, Paseka 1999

Matematika

Slovo matematika je starořeckého původu. Podstatné jméno „**matéma**“ znamená v překladu „věda“ a je odvozeno od slovesa „**matáno**“, které v původním výkladu znamenalo učit se přemýšlením.

Pythagorejci znali čtyři „matémy“:

- GEOMETRIE
- ARITMETIKA
- HARMONIE
- ASTRONOMIE

Důslední pythagorejci, nositelé svatého slova se nazývali *akuzmatici*. Následovníci Hippase, přívrženci vědy, *matematici*.

Pýthagoras, žil v období mezi lety 580 a 500 př. n. l., pokud vůbec žil, Pýthagorova věta, byl první, který použil slovo „filosofie“, připadalo mu totiž troufalé, aby se nazýval „sofos“, to je mudrc, jak bylo do té doby běžné, a tak se nazýval skromněji „filosofos“, přítelem či milovníkem moudrosti, byl první kdo svět nazýval „kosmem“. Od Mistra samého se nezachovala ani řádka.

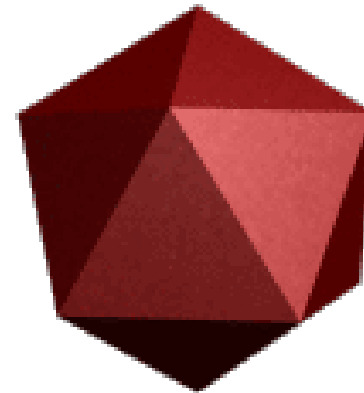
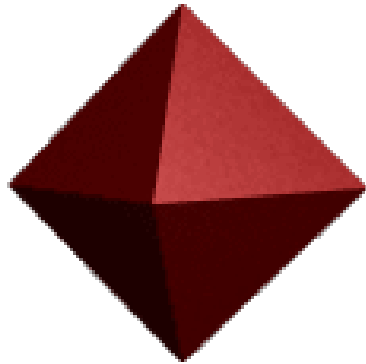
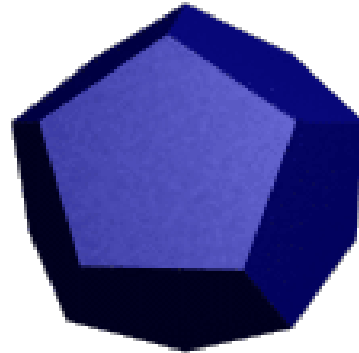
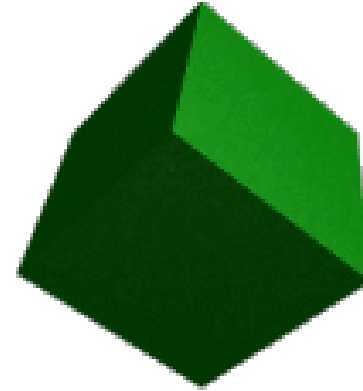
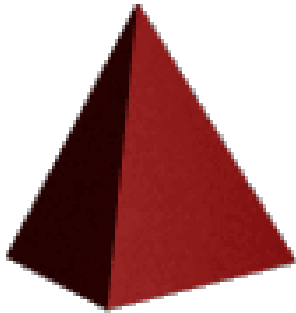
Historie maturitní zkoušky na gymnáziích

Οὐδείς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω

Historie maturitní zkoušky na gymnáziích

Platonova tělesa

Abú Abdalláh Muhammad ibn Músá al-Chvárizmí al-Mádžusí

(asi 780-asi 850)

بو عبد الله محمد بن موسى الخوارزمي ابو جعفر

- **Algebraický traktát**

Muchtasar min hisáb al džabr wal-muqábala

„*Stručné shrnutí o redukci a vzájemném rušení*“

algebraický traktát se zachoval v původním arabském znění

- **Aritmetický traktát**

Kitáb al-džám'a wa-l-tafríq bil-hisáb al-hindi

„*Kniha o indickém počítání*“

aritmetický traktát se nezachoval v původním arabském znění nejstarší latinský překlad z poloviny XII. století je uložen v knihovně University of Cambridge, český překlad poprvé v historii (2013)

Historie maturitní zkoušky na gymnáziích

ABERO

Pozdrav matematiků

Sestrojte trojúhelník ABC , je-li dáno (a, b, ρ)

ρ - poloměr kružnice vepsané

$$(a, b, \rho) \rightarrow (a, b, c)$$

$$c = c(a, b, \rho)$$

$$c^3 - (a+b)c^2 - [(a-b)^2 - 4\rho^2]c + [(a-b)^2 + 4\rho^2](a+b) = 0$$

Základní školy 2012/2013

Počet žáků školy Počet škol

• do 50	1 323	32,3 %
• 51-100	493	44,3 %
• 101-150	382	53,3 %
• 151-200	342	62,0 %
• 201-250	250	68,1 %
• 251-300	221	73,5 %
• 301-350	210	78,7 %
• 351-400	196	83,4 %
• 401-450	178	
• 451-500	160	

Počet žáků školy

Počet škol

• 501-550	100
• 551-600	77
• 601-650	71
• 651-700	48
• 701-750	19
• 751-800	11
• 801-850	6
• 851-900	5
• 901-950	3

Zdroj: Informační datová svodka – výkony regionálního školství
2012/13, MŠMT – prosinec 2012

Střední školy ve školním roce 1989/1990

Ve školním roce 1989/1990 bylo v Československu

225	Gymnází	101 371	studentů
375	Středních odborných škol	186 476	studentů
646	Středních odborných učilišť	338 175	učňů

1246		626 022	
-------------	--	---------	--

16% Gymnázia

30% SOŠ

54% SOU

V maturitních oborech bylo **46%** žáků.

Střední školy ve školním roce 2012/2013

Ve školním roce 2012/2013 bylo v České republice

369	Gymnází	90 464
978	Středních odborných škol Středních odborných učilišť	339 741
<hr/>		
1347		430 205
		470 754 (včetně G68)
21 %	Gymnázia	(28 %)
79 %	SOŠ, SOU	(72 %)

V maturitních oborech bylo **77,2%** žáků.

